

Soạn bài Hạnh phúc của một tang gia - Ngữ văn lớp 11

Câu 1. *Hạnh phúc của một tang gia* là một phần của nhan đề chương XV tiểu thuyết **Số đỏ** do chính Vũ Trọng Phụng đặt. Anh (chị) có suy nghĩ gì về nhan đề này và tình huống trào phúng của đoạn trích?

Trả lời:

- Cách đặt tên nhan đề rất lạ, gây cảm giác tò mò, chú ý cho người đọc và cũng thể hiện một nghịch lí nực cười: trong tang gia mà lại có hạnh phúc.
- Mâu thuẫn trào phúng cơ bản nằm ngay trong nhan đề. Đám con cháu vô cùng hạnh phúc trước cái chết của cụ Tổ vì họ đã phải chờ đợi quá lâu. Cụ cố Tổ mất đi đối với con cháu này lại là một niềm sung sướng vì chúng sẽ được hưởng gia tài.
- Trong đoạn trích này, tác giả cũng dựng nên bối cảnh của một tang gia bối rối; chẳng những bối rối mà còn rất lo lắng và bận rộn. Nhưng nghịch lí lại tiếp tục được bộc lộ khi lo lắng, bận rộn không phải cho một đám ma mà là lo tổ chức cho chu đáo, linh đình một ngày vui, một đám hội. Như vậy, cách đặt tiêu đề vừa gây chú ý cho người đọc, vừa phản ánh đúng một sự thật mỉa mai, hài hước và tàn nhẫn.

Câu 2. Vì sao cái chết của cụ cố tổ lại là niềm hạnh phúc của mọi thành viên trong gia đình cụ? Phân tích những niềm hạnh phúc khác nhau của mỗi người trong đại gia đình cụ cố Hồng và những người đến đưa đám ma do cái chết của cụ cố tổ đem lại.

Trả lời:

Cái chết của cụ cố tổ lại là niềm hạnh phúc của mọi thành viên trong gia đình cụ vì nó đồng nghĩa với việc tờ di chúc của cụ đã tới lúc được thực thi, con cháu sẽ được hưởng gia tài.

Niềm hạnh phúc của mỗi thành viên:

- Cụ cố Hồng:
 - + Tuy 50 tuổi nhưng lâu nay chỉ mơ ước được gọi là cụ cố.
 - + Dịp may đã tới, cụ nhắm nghiền mắt nghĩ đến lúc được mặc áo xô gai.
 - + Lụ khụ chống gậy, vừa ho khạc vừa khóc máu mếu diển trò già nua, ốm yếu giữa phố đông người để cho thiên hạ phải trầm trồ

=> Nhân vật này điển hình cho loại người ngu dốt, háo danh.

- Văn Minh - nhà cải cách y phục Âu hóa "phân vân", "đăm đăm chiêu chiêu", "vò đầu rút tóc" nhưng không phải vì cái chết của cụ cố tổ mà là làm thế nào để cái chúc thư kia

Soạn bài Hạnh phúc của một tang gia - Ngữ văn lớp 11

sớm đi vào thời kì thực hành và xử trí với Xuân Tóc Đỏ ra sao khi hắn có "2 cái tội nhỏ" nhưng "1 cái ơn to".

=> Đây là cơ hội để ông quảng cáo hàng, để kiếm tiền.

- Bà Văn Minh được mặc đồ xô gai tân thời và được dịp lăng-xê những mốt y phục táo bạo nhất.

- Cô Tuyết được dịp "*mặc bộ y phục ngây thơ, xinh xinh*" đồng thời "*trên mặt lại hơi có một vẻ buồn lãng mạn rất đúng một nhà có đám*".

- Ông Phán mọc sừng cũng thật sự sung sướng vì không ngờ rằng cái sừng trên đầu mình lại có giá trị đến thế và ông tin chắc rằng mình sẽ được trả công xứng đáng.

- Xuân Tóc Đỏ thì danh giá và uy tín càng cao vì chính nhờ hắn mà cụ cố tổ chết

"Niềm hạnh phúc" còn lây ra cả những người ngoài tang quyến

- Hai viên cảnh sát Min Đơ và Min Toa đang lúc thất nghiệp thì được thuê giữ trật tự cho đám tang, đã "sung sướng cực điểm".

- Xã hội trưởng giả bè bạn cụ cố Hồng được dịp khoe các thứ huy chương, phẩm hàm

- Sư cụ Tăng Phú thì "sung sướng mà vênh váo" vì tin chắc rằng trong số thiên hạ đứng xem ở các phố thế nào cũng có người nhận ra rằng "sư cụ đã đánh đổ được Hội Phật giáo".

=> Chi tiết hài hước: Ông sư này không đến làm lễ mà để thiên hạ nhận ra mình với thành tích: đánh đổ Hội Phật giáo.

=> Mỗi người đều có những niềm hạnh phúc riêng, nhưng bọn chúng chỉ hành động như những kẻ bất hiếu. Qua đây phê phán những kẻ lố lăng đòi bại và có những hành động không có nhân tính và toàn những kẻ bất hiếu.

Câu 3. Anh (chị) hãy phân tích cảnh "đám ma gương mẫu".

Trả lời:

- Toàn cảnh đám tang khiến cho người đọc hình dung được sự nhộn nhạo, pha tạp Tây Tàu của đám tang. Nó làm lộ rõ vẻ học đòi vô học và rởm đời của tang chủ:

+ Đủ cả kèn ta, kèn tây, kèn tàu.

+ Hàng trăm câu đối, vòng hoa, bức trướng.

Soạn bài Hạnh phúc của một tang gia - Ngữ văn lớp 11

- Khi miêu tả cận cảnh, tác giả chú ý đến những hành động, những lời bàn tán thảm thì của những người đi đưa đám. Những câu chuyện chẳng liên quan gì đến người chết.

- Nhà văn đã lặp lại điệp khúc “Đám cứ đi...”. Điệp khúc này có ý nghĩa châm biếm, hài hước. Một đám ma hỗn độn và hài hước, pha tạp đủ thứ, học đòi đủ kiểu để khoe khoang. Xe chở người chết cứ đi, người đưa cứ chim chuột nhau, con cháu cứ hưởng thụ niềm hạnh phúc sung sướng của mình. Mỗi người một tâm lí, một mục đích khác nhau, hội tụ lại để thực hiện “nghĩa tử là nghĩa tận” với người chết. Điểm nổi bật nhất và chung nhất của đám người này là sự giả dối, thói đạo đức giả.

Câu 4. Từ niềm "hạnh phúc" của các nhân vật do cái chết của cụ cô tổ đem lại và cảnh tượng của cái đám tang gương mẫu, anh chị nhận xét như thế nào về xã hội thượng lưu thành thị đương thời? Thái độ của nhà văn với xã hội này ra sao?

Trả lời:

Một xã hội suy tàn với những chế độ thối nát, tác giả đã miêu tả đầy đủ những hình ảnh đó để thể hiện những hình ảnh chi tiết trong đoạn văn, hình ảnh này biểu tượng cho một điều đó là đồng tiền làm mờ mắt con người họ chỉ biết đến tiền mà không biết đến tình người.

Câu 5. Anh (chị) nhận xét gì về nghệ thuật trào phúng của Vũ Trọng Phụng ở đoạn trích này?

Trả lời:

- Từ một tình huống trào phúng cơ bản – *Hạnh phúc của một tang gia* được tác giả triển khai mâu thuẫn theo nhiều tình huống khác nhau, tạo nên một màn hài kịch lớn, phong phú và biến hóa khôn lường gây nhiều thú vị cho người đọc. Một trong những thủ pháp quen thuộc được tác giả sử dụng là phát hiện những chi tiết đối lập gay gắt nhưng cùng tồn tại trong một sự vật, một con người để từ đó làm bật lên tiếng cười châm biếm.

- Ngoài ra, tác giả còn sử dụng nhiều thủ pháp cường điệu: nói ngược, nói mỉa mai... sử dụng đan xen linh hoạt trong đoạn trích và đều mang lại hiệu quả nhất định. Chẳng hạn, cái chết của cụ tổ khiến mọi người trong cái đại gia đình bất hiểu không ai giống ai. Đặc biệt, đám rước đưa ma được tổ chức nhố nhăng, lố bịch và nó trở thành cơ hội tốt để mọi người gặp gỡ, giao lưu, phô trương thanh thế và cười cợt, nói xấu, nói mỉa nhau...

- Tác giả còn có con mắt tinh đời để nhìn thấy và miêu tả đúng cái nét riêng của từng nhân vật xuất hiện trong đoạn trích. Ngòi bút miêu tả của Vũ Trọng Phụng linh hoạt, biến hóa, giàu yếu tố hài hước gây cười và sắc sảo tinh tế đến từng chi tiết nhỏ. Vũ Trọng Phụng xứng đáng là một bậc thầy – một nhà văn hiện thực xuất sắc trong việc sử dụng nghệ thuật trào phúng.

Soạn bài Hạnh phúc của một tang gia - Ngữ văn lớp 11